

Základná umelecká škola Štefánikova 20, 071 01 Michalovce

**Školský vzdelávací program pre 2. ročník druhej časti prvého stupňa základného štúdia
nižšie sekundárne umelecké vzdelávanie – ISCED 2 B**

Predmet: Hudobná náuka

Názov predmetu	Hudobná náuka
Ročník	Druhý
Časový rozsah výučby	1,5 hod. týždenne
Stupeň vzdelania	ISCED 2B – nižšie sekundárne umelecké vzdelávanie
Názov ŠVP	Štátny vzdelávací program ZUŠ v SR
Názov ŠkVP	Školský vzdelávací program ZUŠ, Štefánikova 20, Michalovce, Iskrenie talentov
Forma štúdia	denná
Vyučovací jazyk	slovenský
Spracoval	Anetta Vargová
Koordinátor ŠkVP	PaedDr. Alena Hersteková
Schválené	27.júna 2013

2.Charakteristika vyučovacieho predmetu

Výučba a spôsob práce v druhom ročníku druhej časti I. stupňa základného štúdia na hodinách hudobnej náuky nadväzuje na model, podľa ktorého sa vyučovalo v predchádzajúcich piatich ročníkoch. Vo vyšších ročníkoch sa vo všeobecnosti začínajú zreteľnejšie vyhraňovať záujmy žiakov, čím prichádza k postupnej špecializácii, ktorá sa spája s rozličnou intenzitou práce na hodinách. Túto skutočnosť by mal učiteľ zohľadňovať aj pri prípravách na vyučovanie a žiakom, ktorí sa pripravujú na konzervatórium vytvoriť náročnejší učebný plán. Prvoradou úlohou učiteľa je využívať zdravú ctižiadosť žiakov, zároveň podporovať ich snahu o vlastnú sebarealizáciu spojenú s využitím vedomostí aj z iných predmetov.

Na hodinách hudobnej náuky sú zastúpené perцепčné činnosti, interpretačné činnosti a hudobno-náukové pojmy. Všetky tieto činnosti sú spracované v časovo-tematických plánoch pre daný ročník. Úlohou hudobnej náuky je rozšíriť záujem o hudbu aj využívaním IKT, (ktorá je nápomocná napr. pri trénovaní sluchovej analýzy) bez ktorej v dnešnej dobe je žiaka ťažšie zaujať a primäť k spolupráci na hodinách.

Učivo pre 2. ročník druhej časti prvého stupňa nižšieho sekundárneho vzdelávania je podrobne rozpracované v časovo-tematickom pláne na každý mesiac. Pri vyučovaní predmetu hudobná náuka je forma organizácie práce kolektívna (1,5 hod. týždenne).

Vyučovacie hodiny hudobnej náuky prebiehajú v určených triedach, ktoré sú kvalitne vybavené: školskou tabuľou s notovými osnovami, CD - prehrávačmi, PC s prepojením na internet, hud. nástrojmi, Orffovým inštrumentárom, xylofónmi. Všetky tieto pomôcky skvalitňujú prácu našich učiteľov a hodiny hudobnej náuky sú pre žiakov zaujímavé.

3.Ciele vyučovacieho predmetu

Všeobecné ciele nižšieho sekundárneho umeleckého vzdelávania

- rozvíjať kladný vzťah k hudbe,
- rozvíjať schopnosť vnímať a prežívať hudbu,
- rozvíjať inštrumentálnu tvorivú aktivitu,
- budovať schopnosť porozumieť hudobnému dielu,
- naučiť orientovať sa v hudobnej literatúre,
- poukázať na možnosť prepojenia IKT s hudobným umením,
- spolupracovať na projektoch s inými odbormi – výchovné koncerty,
- pokúsiť sa vybudovať celoživotnú potrebu vzdelávať sa.
- obohacovať citový a myšlienkový svet, vzťah k človeku a spoločnosti.

Všeobecný cieľ vyučovacieho predmetu

- nadviazať na vedomosti z predchádzajúcich ročníkov,
- zamerať sa na intonáciu pomocou oporných piesní v molových stupniciach,
- zdokonaľiť určovanie metra v skladbách,
- pestovať obrazovú predstavu hudobného diela,
- oboznámiť žiakov s hudbou od Gregoriánskeho chorálu až po populárnu hudbu,
- podnecovať záujem o hudbu rôznych hudobných štýlov,
- podporiť vyjadrenie vlastného názoru na konkrétne hudobné dielo,
- prispieť k harmonickému rozvoju osobnosti.

Špecifické ciele vyučovacieho predmetu pre 2. ročník nižšieho sekundárneho umeleckého vzdelávania

Vzdelávanie v piatom ročníku smeruje k tomu, aby žiaci dokázali:

Kognitívne ciele:

Poznať a definovať:

- čo je cyklická skladba, interpretácia, opus, tónorod,
- sonáta, sonatina, suite,
- concerto grosso, koncert, symfónia, symfonická báseň, kadencia,
- piesňová forma, fúga, variácie, rondo, sonátová forma,
- formy a žánre populárnej hudby podľa výberu učiteľa a žiakov.

Psychomotorické ciele:

- analyzovať zmenu jedného až dvoch tónov v trojzvuku a zároveň interpretovať (klavír a pod.),
- rozlišovať základný harmonický pohyb I, IV, V (+ II, VI),

- analyzovať zväčšené a zmenšené akordy,
- zahrať na xylofóne stupnice a jednoduché ľud. piesne,
- napísať rytmický diktát v osminových taktach,
- zvládnuť zapísať intonačný diktát,
- aplikovať transpozíciu,
- správne zaradiť hud. ukážku do obdobia,
- komplexná orientácia v časopriestore hudby (intonačne, s pomocou hudobných nástrojov, v notovom zázname).

Afektívne ciele:

- charakterizovať a analyzovať znaky jednotlivých štýlových období v počúvaných skladbách,
- verbalizovať zážitok z hudby a identifikovať použité výrazové prostriedky hudby a ich zmeny (dráma hudby - forma, obsah a ich vzťah),
- vnímať krásu hudby, emotívne ju precítiť a mať radosť z vlastnej interpretácie,
- verbalizovať zážitok z hudby.

4. Výchovné a vzdelávacie stratégie pre nižšie sekundárne umelecké vzdelávanie

Jednoznačný model pre výchovné a vzdelávacie stratégie v ktoromkoľvek predmete a pre jednotlivé kľúčové spôsobilosti platné pre všetky odbory nie je možné vytvoriť, nakoľko je potrebné prihliadať na intelekt každého žiaka.

Žiak 3. ročníka nižšieho sekundárneho vzdelávania má mať osvojené tieto kľúčové kompetencie:

1. sociálno-komunikačné spôsobilosti - výučba smeruje k tomu, aby žiaci vedeli:

- vyjadrovať sa súvisle prostredníctvom verbálnej i neverbálnej komunikácie, výstižne a kultivovane primerane veku;
- dokázať určitý čas sústredene pracovať na hodinách individuálne, ale aj v skupinkách, náležite reagovať na zmeny;
- používať ústretovú komunikáciu – mimiku i gestikuláciu pre vytváranie dobrých vzťahov so spolužiakmi, učiteľmi, rodičmi a s inými ľuďmi;
- adekvátne reagovať, vyjadrovať svoj názor.

2. spôsobilosť v oblasti matematického a prírodovedného myslenia - výučba smeruje k tomu, aby žiaci vedeli:

- používať v každodenných situáciách modely logického a priestorového myslenia a prezentácie (projekty, vystúpenia, koncerty, výstavy);
- tvorivými úlohami žiakovi rozvíjať logiku a logické postupy, jeho fantáziu;
- rozvíjať si schopnosť objavovať, pýtať sa a hľadať odpovede, ktoré vedú k systematizácii poznatkov.

3. spôsobilosti v oblasti informačnej a komunikačnej technológie – výučba smeruje k tomu, aby žiaci vedeli:

- integrovať IKT do vyučovania v ZUŠ - samostatne a efektívne vyhľadávať a využívať učebné a informatívne zdroje z internetu.

4. spôsobilosť učiť sa učiť sa - výučba smeruje k tomu, aby žiaci vedeli:

- získavať schopnosť samostatne učiť sa;
- systematicky sa pripravovať na hodiny hudobnej náuky;
- zlepšovať svoju aktivitu a uvedomelosť.

5. spôsobilosť riešiť problémy – výučba smeruje k tomu, aby žiaci vedeli:

- vnímať, sledovať, rozoznávať a premýšľať o vzniknutom probléme;
- vedieť vyjadriť a sformulovať problém;
- hľadať informácie, navrhovať riešenia – vlastné;
- učiť sa byť empatický, ale aj asertívny.

6. osobné, sociálne a občianske spôsobilosti - výučba smeruje k tomu, aby žiaci vedeli:

- uvedomovať si svoje potreby, práva a povinnosti v škole i mimo nej;
- uvedomovať si svoje silné a slabé stránky;
- podieľať sa na vytváraní podporujúcej a motivujúcej sociálno-emočnej klímy v skupine a dobrých medziľudských vzťahov.

7. spôsobilosť vnímať a chápať kultúru a vyjadrovať sa nástrojmi kultúry - výučba smeruje k tomu, aby žiaci vedeli:

- rozvíjať schopnosť tvoriť a prijímať umenie;
- dokázať pomenovať druhy umenia;
- rešpektovať vkus iných ľudí a zároveň vyjadriť svoj názor i vkus;
- správať sa kultúrne, kultivovane;
- uvedomovať si význam umenia a kultúrnej komunikácie vo svojom živote;
- poznať a vážiť si naše kultúrno-historické tradície a dedičstvo.

5. Stratégia vyučovania

Pri vyučovaní sa budú využívať nasledovné metódy a formy vyučovania:

Názov tematického celku	Stratégia vyučovania		
	Metódy	Postupy	Formy práce
HUDOBNO-NÁUKOVÉ POJMY	- motivačné - expozičné	- opakovanie nôt c5 až po A2 - postupné zvládnutie	- skupinová práca na vyuč. hodine - využitie učebných pomôcok

	<ul style="list-style-type: none"> - demonštračné - fixačné - diagnostické - aplikačné 	<ul style="list-style-type: none"> všetkých dur. a mol. stupníc - využitie enh. zámeny, - melodické ozdoby, - tvorba T5 a jeho obratov - harmonizácia T,S,D + II. A VI. stupeň, - tvorba zv5 a zm5, - cyklická skladba, interpretácia, tónorod - sonáta, sonatina, suita, - concerto grosso, koncert, kadencia, symfónia, symfonická báseň, - piesňová forma, fúga, variácie, rondo, sonátová forma, - formy a žánre populárnej hudby (opereta, muzikál a pod.) 	<ul style="list-style-type: none"> - názorná demonštrácia učiteľom - spoločné riešenie úloh s učiteľom - opakovanie, fixácia učebnej látky - aplikácia poznatkov v nástrojovej hre - domáca príprava
PERCEPČNÉ A TVORIVÉ ČINNOSTI	<ul style="list-style-type: none"> - motivačné - expozičné - demonštračné - mimovoľného učenia-imitácia - fixačné - diagnostické - aplikačné 	<ul style="list-style-type: none"> - názorná demonštrácia učiteľom, použitie didaktických pomôcok - motivačné rozprávanie o danom preberanom hud. štýle - využitie PC, videofilmu zo života skladateľa 	<ul style="list-style-type: none"> - individuálna práca s doplnkovou literatúrou - počúvanie hudby - sledovanie životopisných filmov
Ľudová pieseň	<ul style="list-style-type: none"> - motivačné 	<ul style="list-style-type: none"> - hra piesní podľa sluchu - element. harmonizácia piesne T, S, D; - elementárna improvizácia piesne - hra piesne z notového zápisu - nácvik a interpretácia piesne s dôrazom na celkový umelecký prejav 	<ul style="list-style-type: none"> - spoločné muzicírovanie; - návšteva folklórnych podujatí; - pôsobenie v DLH - domáca príprava

6.Učebné zdroje pre 2. ročník nižšieho sekundárneho umeleckého vzdelávania:

Na podporu a aktiváciu učiva vyučovania a učenia žiakov sa využijú nasledovné učebné zdroje:

Názov tematického celku	Odborná literatúra	Didaktická technika	Materiálne vyučovacie prostriedky	Ďalšie zdroje
HUDOBNO-NÁUKOVÉ POJMY	V. Slujková, R Fišla: <i>Hudobná náuka pre 6.ročník základných umeleckých škôl</i> E. Čunderlíková: <i>Od zážitku k poznaniu a tvorivosti</i>	-CD, DVD -PC	- učebnica - školská tabuľa - hudobné nástroje	-internet, -školská knižnica
PERCEPČNÉ A TVORIVÉ ČINNOSTI	B. Turza, V. Sujková, R. Fišla: <i>Metodická príručka na vyučovanie hudobnej náuky v 5.ročníku základnej umeleckej školy</i> M. Cavendish: <i>Velikáni hudby</i> K. Kuliková: <i>Dejiny hudby a umenia pre školu a prax 4 CD</i> R. Ainsley: <i>Encyklopédia vážnej hudby</i> O. Angeli: <i>Prvé stretnutie s hudbou</i> V. Holzknacht a V. Poš: <i>Kniha o hudbě</i>	- CD, DVD, PC	- učebnica - doplnková literatúra - školská tabuľa - xylofón	-internet
Ľudová pieseň	V. Tátoš: <i>A teraz túto – výber zo zbierok</i>	- CD, PC	- učebnica - zbierka ľudových piesní - Orffov inštrumentár - školská tabuľa	-internet
Hudobné ukážky	-archív školy	- CD, PC	- hud. nástroje - učebnica	- internet

Výchovno-vzdelávací proces je možné doplniť aj inou vhodnou doplnkovou literatúrou v súlade s platnými učebnými osnovami a zdrojmi z internetu.

7.Obsah vzdelávania pre 2. ročník nižšieho sekundárneho umeleckého vzdelávania v predmete hudobná náuka

Tematický celok	Kompetencie Obsahové štandardy	Výkonové štandardy	Kritéria hodnotenia	Metódy a prostriedky hodnotenia
	Učiť žiaka:	Žiak vie:	Žiak vedel:	
HUDOBNO-NÁUKOVE POJMY	<ul style="list-style-type: none"> - využiť dané poznatky v nástrojovej hre -poznať všetky dur a mol stupnice -tvoriť T5 a jeho obraty zároveň T,S a D, - zväčšený a zmenšený T5 + II. a VI. stupeň, -transponovať v dur a mol - aplikovať dané vedomosti v nástrojovej hre, - poznať cyklickú skladbu, opus, tónorod, - sonátu, sonatínu, suitu - concerto grosso, koncert, kadenciu, symfóniu, sym. báseň, - piesňová forma, fúga, variácie, rondo, sonátová forma, - formy a žánre populárnej hudby (opereta, muzikál) -rozoznať jednotlivé hudobné štýly -poznať 	<ul style="list-style-type: none"> - určiť a zároveň zapísať noty vo všetkých oktávach -vymenovať poradie stupníc, ich delenie, -správne zapísať -vedieť v danej stupnici tvoriť T5 a obraty, T,S a D, zv. a zm. 5 -pretransponovať jednoduchú pieseň - čo je cyklická skladba, opus, tónorod, - sonáta, sonatína, suite, - concerto grosso, koncert, kadencia, symfónia, sym. báseň, - piesňová forma, fúga, variácie, rondo, sonátová forma, - zadeliť formy 	<ul style="list-style-type: none"> - pohotovo určiť a správne zapísať noty, čítať v notovom zápise - správne poradie stupníc, ich delenie, zapísať, interpretovať na xylofóne -tvoriť T5, jeho obraty, rovnako aj T,S a D -správne pretransponovať danú pieseň do tóniny -čo je cyklická skladba, opus, tónorod, - sonáta, sonatína, suite, - concerto grosso, koncert, kadencia, symfónia, sym. báseň, - piesňová forma, fúga, variácie, rondo, sonátová forma, -zadeliť formy a žánre populárnej hudby (opereta, muzikál) 	<ul style="list-style-type: none"> - motivačná - expozičná - demonštračná - fixačná - diagnostická - aplikačná - pochvala, povzbudenie, motivácia prostredníctvom úspešných žiackych vzorov v triede

<p>PERCEPČNÉ A TVORIVÉ ČINNOSTI</p>	<p>skladateľov a ich diela -základné hudobné formy každého obdobia -aplikovať poznatky o jednotlivých obdobiach pri nástrojovej hre -poznať hudobnú reč daného obdobia a jeho výrazové prostriedky</p>	<p>a žánre populárnej hudby (opereta, muzikál) -uplatniť vedomosti z prebraných štýlových období -opísať život a dielo skladateľa -správne zadeliť vznik hudobných foriem do jednotlivých období -- aplikovať poznatky o jednotlivých obdobiach pri nástrojovej hre -poznať hudobnú reč daného obdobia a jeho výrazové prostriedky</p>	<p>- správne opísať vznik hudobného obdobia -opísať život a dielo skladateľa -zadeliť hudobné formy do správneho obdobia -aplikovať poznatky o jednotlivých obdobiach pri nástrojovej hre -poznať hudobnú reč daného obdobia a jeho výrazové prostriedky</p>	<p>- motivačná - demonštračná - expozičná - samostatná práca na prezentácii - pochvala, povzbudenie, kritika - autoevalvácia</p>
--	--	--	--	--